

Stockholms-Gillet

Gille-Tidender Årgång 21 Nummer 1 2016

Stockholms-Gillet midvintergille 2016

äger rum tisdagen den 8 mars kl 17.30 på Kavallerikasernen,
Lidingövägen 28 (vägvisning från vakten) med temat

Hur har försvaret av Stockholm utvecklats på senare år?

I veckan framförde arméchefen en dystert profetia i tv. Om utvecklingen i omvärlden skenar i tendensens riktning kan Sverige hamna i krig om bara några år! Sverige i krig? Vi som har stått utanför i 200 år! Och som vi har rustat ned på sistone! Hur ska detta gå?

Döm då om Stockholms-Gillet påpasslighet i programverksamheten när vi ägnar årets Midvintergille åt att nagelfara om Stockholms beredskap är god. Vi vänder oss till den högsta sakkunskapen, chefen för Livgardet, överste **Christer Tistam**, som möter oss i hörnsalen på Kavallerikasernen, granne med Högkvarteret, för att orientera om läget under rubriken *Det moderna livgardet i Stockholm, hur försvaret i Stockholm har utvecklats under senare år*

samt vilken roll Livgardet har i Sveriges försvarsmakt. Tistam verkar ju vara en pålitlig karl, född i Stockholm som han är, så här får vi säkerligen den osminkade bilden av vår motståndskraft. Bevärna er med frågor

att ställa så vi inte sitter förstummade av stundens allvar. Tänk på att det inte är varje dag man kan ställa en överste mot väggen i hans egen kula!

Fulltankade med nytt vetande, men möjligen bekymrade över omvärldens opålitlighet, traskar vi sedan under lediga former över till kavallerimässen. En imponerande lokal i ett praktfullt hus. Det skriver vår mest militära rådsledamot Hans Mattsson om i en artikel i detta nummer. Redan i trappuppgången upp till mässen stiger modet. Vid åsyn

Christer Tistam
Foto: Försvarsmakten

nen av de väldiga pukorna förstår man att varje fiende som närmar sig Stockholm kommer att mötas av ett Herrans dån, som slår dem med förvåning och fruktan. Vi vänligt sinnade slipper dock in i kavallerimässens gemenskap. Här kan vi strosa en liten stund innan vi går till bords. En plats för fest och samvaro. För sitt inre öga kan man se generationer av stiliga löjtnanter i dansens virvlar med paranta damer, tänkande på nationens fortbestånd. Blå prinsen, som Zorn målade, är paradnumret bland porträtten.

I den vackra pelarsalen skall vi äta Öjebyrå på kavring, följt av ugnsbakad torskrygg med örtsmör, serverad med palsternackspuré, smaksatt med tryffelolja. Enklare bordsdryck ingår, starkare saker kan köpas för att underlätta våra uppdaterade och kultiverade samtal om krig och fred.

Till kaffet kommer vi emellertid att bli avbrutna av alla tiders mesta traditionsbevarare inom Livgardet, överstelöjtnanten **Christian Braunstein**. Han kommer att berätta om var vi är och varför massen ser ut som den gör. Vad han inte vet om Livgardets former och bruk står nog inte ens i Wikipedia. Till honom ska

ni, till skillnad mot översten, inte ställa långa eller komplicerade frågor, för då är risken att han aldrig slutar. När kaffet är urdrucket och även (betalning på plats!) lagt sig till ro är det dags för formering till individer, höger vänster om, marsch!

Anmälan till midvintergillet sker genom att sätta in avgiften, 400 kronor, på Stockholms-Gilletts pluskonto 1381-3, så att den är Gillet tillhanda senast den 29 februari. Ange avsändare, tel.nr och ev. specialkost. Först till kvarn gäller. Intendenten Thomas Johansson kan nås på 0703-468 189 och munskänken Katarina Leijonhufvud på 0708-401 602.

Q&A

Hur kommer jag till Kavallerikasernen?

Med T-bana kan man ta Mörbylinjen till Stadion, och promenera längs Lidingövägen ungefär 800 meter. Lika långt att gå blir det om man tar Ropstenslinjen till Gärdet, går upp mot Brantingsgatan och söker sig ned till Lidingövägen. Halften så lång blir promenaden om man åker med buss 54 till Rindögatan eller 55:an till Östermalms IP.

Nöjd nämnd och glada stipendiater

Stipendienämnden har med glädje fördelat stipendiesumman för 2015 på 100 000 kronor på fyra stipendiater: Bengt Edlund för boken "Vårt gröna Stockholm", Nisse Larsson för projektet "Stockholm På Tapeten" – bilder av Bertil Almqvist, Sofia Ling för bok om kvinnors arbetsvillkor i 1700-talets Stockholm, och Susanne Thedén för en antologi om Stockholm innan det blev Stockholm.

Inskolad och inspirerad intendent

Ytterligare ett framgångsår för Stockholmsgillet har nu förflutit. Efter att ha tillträtt befattningen som intendent den första oktober och därmed kommit rätt in i den mest hektiska perioden kan jag nu summera mina intryck från både höstgille och julmarknad. Det första som jag vill framföra är ett stort tack till alla frivilliga som ställt upp och därmed gjort verksamheten möjlig. Jag vill särskilt framhålla min

företrädare Urban Schwalbe som på ett mycket förtjänstfullt sätt lotsat mig in i jobbet. Mina första månader har varit både roliga och stimulerande där mötet med alla våra bodhyresgäster, musikunderhållare och inte minst alla besökare på julmarknaden har gett mig många trevliga kontakter. Nu när det nya Gillesåret har börjat har också arbetet med kommande års aktiviteter startat. Det som står näst på tur är vintergillet som jag hoppas blir en trevlig upplevelse. Med dessa korta rader önskar jag alla medlemmar ett gott Gillesår.

Thomas Johansson

Nya medlemmar i Stockholms-Gillet hälsas välkomna!

Portföljförvaltare **Peter Johannesson**, född i Hässelby församling, skatterevisor **Niklas Johannesson**, född i Hässelby församling samt fil dr **Fredrik C Ljungqvist**, född i Hedvig Eleonora församling.

Kavallerikasernen

Kavallerikasernen, Lidingövägen. Foto: Wikimedia Commons.

Kasernetablissemanget på Lidingövägen invigdes i september 1897, samma år som den stora konst- och industriutställningen i Stockholm. Arkitekt var Erik S. Josephson, en av tidens tongivande arkitekter, både när det gällde militära och civila byggnader. Bland de senare fanns hovförvaltningens hus vid Slottsbacken och NK:s första hus vid Stureplan. Livgardeskasernerna blev Josephsons första av många kaserner, som uppfördes som följd av införandet av allmän värnplikt.

Kanslikasernen längs Lidingövägen, som är i vasarenässans, blev snabbt mycket omtyckt och omskriven. August Strindberg såg den krönte kasernen från sin bostad vid Karlaplan och noterade ”Mitt drömslott står vid skogens rand”. Slottet skulle figurera i flera av hans dramer. En något enklare författare, en ryttmästare vid Livgardet till häst skaldade:

*Där Ladugårdsgärdets kullar stämt möte
med björkar och ekar i Lill-Jans byn,
där ligger kasern i naturens sköte
och sträcker sin krona mot skyn.*

Kasernetablissemanget omfattade ursprungligen 23 byggnader på ”Starrbäckes ekbacke” längs den då nyanlagda ”Sturevägen”, dagens Lidingövägen. Kasernerna är uppförda i rött fasadtegel dekorerat med kalkstenslister och sandstensreliefer. Det tornliknande mittpartiet, som är krönt av en kungakrona, var avsett bland annat för expeditjonslokaler, offi-

cersbostäder och officersmäss. Gavelflyglarna innehöll underofficersbostäder och i de lägre trevåningslängorna fanns förläggningar för värnpliktiga. Kring den kvadratiske, grusbelagda kaserngården fanns fem stallbyggnader, ett stort ridhus, samt exercis- och gymnastikhus. Andra byggnader, som är typiska för ett kavalleriförband, inrymde bl a gödselstäder, skosmedja, vagnskjul och sjukstall.

Sedan år 2000 utgör etablissemanget en del av Livgardet, som med sina huvuddelar finns i Kungsängen. Idag inryms Livbataljonen i kasernerna med ett fotgardesförband – Livkompaniet och ett hästgardesförband – Livskvadronen. Hästarna, som sedan 1987 tillhör stiftelsen Den Beridna Högvakten, utgör fortfarande ett betydande inslag av vardagen inom kasernområdet.

Kavallerimässen består av en mindre matsal, en praktfull pelarsal, bibliotek, flera salonger samt ett modernt sammanträdesrum. Möbleringen i flera av rummen är samma sedan ett drygt sekel tillbaka. Väggarna pryds av många chefsporträtt från dåtid till nutid. Mässen innehåller flera unika föremål och rariteter – redan i trapphuset till mässvåningen möter vi de två silverpukorna från 1700-talet. I pelarsalen – mässens paradrum – där vi äter vår måltid, finns ”Blå Prinsen” målad av Anders Zorn.

Hans Mattsson

Åldermannens vinteroptimism!

Vinterkvällarna framöver kommer jag att ägna åt tacksamt mottagna julklappsböcker, bl.a. Fredric Bedoires imponerande tvåbandsverk *Den svenska arkitekturens historia*, som är överraskande lättläst och utmärkt illustrerad, och Jonas Nordins *Versailles: slottet, parken, livet*, som ger en fin inblick i 1600-talets byggnadskonst och parkanläggningar. Böcker av detta slag ger anledning till reflektioner även om det som händer i Stockholm idag. Också nu sker eller planeras ganska drastiska förändringar i stadsbilden. Tänk på nya Slussen och planeringen för Nobel Center på Blasieholmen. Tänk på rivningen av Musikhögskolans vackra 50-talsbyggnad och de byggnader som därefter vuxit upp i korsningen Valhallavägen och Lidingövägen och kvarteren öster därom. Tänk på nya, ovala arkitekturskolan vid KTH, tänk på tillbyggnaderna på flera kontorshus i innerstaden. Och naturligtvis nya bostadsområden för att möta det enorma behovet av lägenheter i regionen. Ibland är det nödvändiga förändringar och en hel del blir riktigt bra! Annat kanske kunde få en annan lösning kan jag tycka, men smaken är ju olika.

När jag skriver detta känns det som midvinter, det är ca 10 grader kallt ute och ”snön ligger vit på taken”. Nu när juleljusen har stoppats undan på vinden är det emellertid härligt att det börjar märkas att dygnets ljusa

stunder blir allt längre och att nätterna blir ljusare genom snötäcket på marken. Kanske får vi äntligen en vinter som kan bjuda på både skidåkning och skridskoåkning!

En annan ljuspunkt är Midvintergillet, som ger tillfälle till värmande umgänge i en miljö som inte är tillgänglig för alla och som också bjuder på intressant information i ett angeläget ämne – försvaret av Kungliga huvudstaden. Jag hoppas att jag får se Dig på Kavallerimässen!

Till vårgillet med årsmöte den 24 maj kommer vi att bjuda på en mer marin miljö i Stockholms innerskärgård. Då hoppas vi att våren har kommit och att vi kan lyssna på vågskvalp och fågelkvitter. Boka redan nu in den kvällen!

I Gillet kan vi visa vår kärlek till Stockholm och dess historia, diskutera stadens utveckling med likasinnade och tillsammans glädjas åt den samhörighet som äkta stockholmare känner. Låt fler som är födda i Stockholm få ta del av detta genom att rekrytera nya medlemmar!

*Richard Ljungqvist
Ålderman*

Gille-Kontakt!

Telefon kansliet 08-411 26 48

Intendent: Thomas Johansson

Epostadress: stockholmsgillet@telia.com

Webb: www.stortorgetsjulmarknad.com

Redaktör för Gille-Tidender: Hans De Geer

Vårgillet planeras till den 24 maj 2016